

ПОЛИТИКЕН

ЗАБАВНИК

С ОКРАЈКА НАШЕ ПОВЕСТИ

Приче
иза завеса
прошлости

4.

Овај пројекат је суфинансиран из Буџета Републике Србије – Министарства културе и информисања. Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства.

Балада о једној застави

КАКО ЈЕ ОСВОЈЕНА ПАЛАТА АЛБАНИЈА

У јеку жестоких уличних борби, подизање тробојке с петокраком на тада највише здање у Београду симболично је означило ослобођење главног града. О Миладину Петровићу, борцу из Непричаве који је то учинио, и данас се различито прича...

Тешко да је неко могао и да посумња у веродостојност редова које је исписао сведок, прослављени војсковођа Пеко Дапчевић. У то

Миладин Петровић, пушкомитраљезац Друге чете Четвртог батаљона Осме црногорске ударне бригаде, ушао је у легенду подизањем заставе на палату „Албанија”

време генерал-лајтнант и командант Прве армијске групе, у својој мемоарској књизи „За Београд” забележио је, између осталог, и ово:

четрдесет осам

„У току ноћи неколико наших чета пробило се у оближње зграде, но у ’Албанију’ никако да продру. Барјактар Миладин Петровић предложио је команданту да са групом добровољаца упадне у зграду и извјеси заставу коју су београдске омладинке поклониле бригади у јутро 15. октобра на Дедињу. С Миладином су кренула још шесторица. У зграду су улетела само тројица, јер су тројица бомбама на прилазу ’Албанији’ били избачени из строја. Миладин и два друга, крчећи пут митраљеским и ручним гранатама, успели су се све до седмог спрата. Одатле до једанаестог спрата Миладин се пробијао сам – његови другови били су рањени. Истрчао је на ’Албанију’ и гранатама ућуткао митраљесце. Тада је и он рањен, али је смогао снаге колико је било потребно да извјеси заставу над Београдом. Тробојка с петокраком завијорила се на највишем антенском стубу... Не памтим имена, али име Миладина Петровића толико је спомињано да га нисам могао заборавити...”

Војсковођа ће забележити да је пушкомитраљезац Друге чете Четвртог батаљона Осме црногорске ударне бригаде Прве дивизије ту, испод развијене заставе, и стао, у самртничком рошцу.

Био је 19. октобар 1944. године, његов двадесет и други рођендан.

Крај столарског радника из села Непричава, десетак километара од Лајковца – а чији је подвиг симболично значио и крај борби за ослобођење Београда – умногоме је другачији.

Миладин Петровић, треће од четворо деце Симеуна и Даринке, рођен је у селу Непричава, 19. октобра 1922. године. На малој и не баш плодној земљи није било места за све и јунак ове приче одлази на столарски занат.

Они који су понешто успели да ишчепркају из његове биографије – а сви поводом његовог херојства у центру жестоких борбама изранављеног Београда – испричаће доцније да је припадао напредном покрету и неизоставно навести податак да је, по нападу Немачке и савезника на Југославију, 6. априла 1941. године похитао да се пријави за одбрану домовине. Нису га браниоци прихватили, с невероватним образложењем да није способан за пушку пошто није одслужио војни рок.

Миладин Петровић није се, међутим, тек тако предавао. С групом вршњака кренуо је у Ужице убеђен да ће се ту, подно планина, пружити одлучан отпор непријатељу. Неких борби је и било, али сасвим кратких и слабашних и бранилац отаџбине обрео се у заробљеништву: у воз, па у логор у Немачкој.

Необична је тврдња да је из заробљеништва стигао средином 1942. године. Наиме, по причи дотеклој из Непричаве, тада му је умрла мајка и Немци су га пустили да дође на сахрану. На први поглед, податак за „Забавнику“ сталну рубрику „Веровали или не“. Тешко да неко може да наведе сличан пример. Могуће је пак да се нешто тако, или бар слично, и догодило. Јер, његов отац је за време Првог светског рата такође био у заробљеништву, где је и научио немачки језик. У време Другог рата зато је и био тумач. Сведока поодавно нема, али није искључено да је управо таквом везом Миладин Петровић из логора приспео у завичај. Потом се, што је неспорно, запослио у Фабрици вагона у Краљеву.

Почетком септембра 1944. године, у време борби за ослобођење Србије, туда наилази Осма црногорска ударна бригада ослабљена вишегодишњим борбама и у подрињско-колубарској области попуњава своје јединице с хиљаду нових бораца. Међу њима је и Миладин Петровић.

У својим сећањима Илија Прелевић, комесар Друге чете Четвртог батаљона Осме црногорске бригаде, написаће да је Миладина срео средином септембра 1944. године, негде код Косјерића. Кад је нови

Спомен-плакета издата 19. октобра 1989, четрдесет пет година после подвига борца из Непричаве.

борац затражио од њега пушку, оштро му је рекао да је сам узме, зароби, јер је ни њему нико није дао. Мука за момка жељног пушке била је у томе што ту

тада није било борби, дакле – ни непријатеља. Десетак дана касније, комесару је ипак донео „шарца“, тражећи заузврат пушку.

И тако је Миладин Петровић постао пушкомитраљецац.

Врло брзо и један од најбољих, не само у батаљону, него и у бригади. А Београд је био све ближи.

У тим тренуцима у партизанским јединицама које су напредовале према нашем главном граду били су и његов старији брат Јордан и млађи Милан. Сваки у својој чети. За њима је, у силном страху, ишао отац Симеун, у безумној нади да ће им можда затребати.

Сусрет који ће пушкомитраљесца Миладина Петровића одвести у историју збио се негде између Дедиња и Славије. Ту га је срела београдска омладинка Мирјана Митровић, из недара извукла смотуљак и пружила га збуњеном младићу. Тек кад га је развио, схватио је да је то велика тробојка с петокраком на средини.

У кратком предању борбе за сваку улицу, сваку кућу, пушкомитраљецац из Непричаве сазнаће да су заставу у току лета скројиле, сашиле и извезле омладинке с Карабурме: Олга Божиновић, Зага Унгарих, Љубица Мисимовић,

Нада Голубовић и Мирјана Митровић.

У зборнику сећања „Осма црногорска народноослободилачка ударна бригада” борац и историчар Обрад Бјелица овако је описао тренутак када је Мирјана Митровић младом борцу дала заставу.

– Ово је дар вама ослободиоцима – рекла је.

– Хвала, девојко. Истаћи ћу је на највишу зграду у Београду – одговорио је Миладин Петровић.

– На палату „Албанија” – рекла је девојка.

– На палату! – прихватио је Миладин Петровић.

И пред ноћ 19. октобра застава се завијорила на врху „Албаније”...

Извесно је да Миладин Петровић ту није ни погинуо а, по свој прилици, није био ни рањен, како се преносила прича, вероватно исткана под утицајем жара борбе или у прилог стварању нове легенде. Зна се, наиме, да се наредног дана, када је Београд био и практично слободан, накратко срео са своја два брата, чак је и отац успео да их, једног по једног, нађе.

Борбе су се затим пренеле у Срем. И ту, на ивици једног рита код салаша Кашишевац у селу Миклошевци, недалеко

Припадници Црвене армије у Београду испред палате „Албанија”

од Вуковара, 18. децембра 1944. године смрт стиже борца Миладина Петровића. Непун месец касније погинуо је и његов старији брат Јордан, такође на Сремском фронту. Отац Симеун није успео да нађе њихове посмртне остатке, али је на месном гробљу у Непричави подигао заједнички споменик који је, нажалост, страдао у земљотресу који је овај крај задесио пре двадесетак година. Најмлађи син Милан надживео је оца и умро пре двадесетак година.

У знак сећања на подвиг Миладина Петровића, преживели борци Осме црногорске бригаде су, 19. октобра 1989. године изнад улаза у палату „Албанија” (улаз из Коларчеве улице) поставили спомен-плочу. А већ дуго једна улица – шеталиште на Петловом брду, у Београду, носи његово име.

На зиду школе у његовој Непричави, заједно с именима још 23 погинула борца из места, налази се и име и фотографија Миладина Петровића, с грешком у години смрти: 1945. уместо 1944. Можда случајно, јер је највећи део тих момака и

страдао 1945. године, на Сремском фронту. А својевремено је „Застава филм” снимила краћи документарцац под насловом „Балада о једној застави” ■

